

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Blewais.*

Tečaj IX.

V sredo 12. sušca (ranoživna) 1851.

List 11.

Zadnje besede matere na smertni postelji.

Mračna je izbica, tiho vse;
Smertne stopinje se bližajo;
Zadnjo molitev je mamica
Bila končala.

Zali mladeneč pri postelji
Sloní, — otožnost u levim in
Desnim očesu, — cvetlice ni
V licu mu bledim.

Skloni se bolna, — in merzlo dlan
Dene v desnico mu zadnjikrat.
Take besede slovesno mu,
Ginjeno reče:

»Solze le, ljubi sin! lij mi tri;
Eno ko zadnji izustim zdih,
Drugo, ko kladajo v zemljo me,
Tretjo na grubu.«

»Pervo zató, k' sim rodila te,
Drugo zató, ker zredila te,
Tretjo, ker skerbno svarila zmir,
Nauke dajála.«

»Samsi ostal boš, brez vodja clo
Bode posvetni te hrup sprejel;
Pamet in um pa sta bistra ti:
Rabi oboje!«

»Djali ti bodo: de dobro — zlo,
Svéto — de vraža slepivna je.
Rasno pa misli, prašaje se:
Kaj je namen njih?«

»Najdeš prijatla, ti zvestiga,
Vekoma hrani udanost mu!
V sili pomoč ti bo krepka, — ne
Tirjaj preveč le!«

»Ak se pogreza v vodó skerbí,
Roko podaj mu v oetbo berž!
Ak mu nevihta proti hudó,
Stoj mu na desni!«

»Kadar si voliš továršico,
Baraj očesa, pa pamet bolj!
Rajska lepota peklenski stud
Skriva velikrat.«

»Limbar belote ni vselej čist;
Cvetka obraza brez červa ne;
Blágost ne snuje si doma zmir
V oka vijolah.«

»Ko si pa zvolil si modro že,
Nikdar ljubezni ne tergaj nit!
Bodeš prijazen in míren ti,
Žena bo tudi.«

»Sreča sijala ti včasi bo,
Stori takrat, kot ko solnce žgè.
Vročimu žaru vmaknivši se
Stopi u senco!«

»Bo te nesreča stiskala tud:
Kolikor hujši, zaúpaj bolj!
Ploha verši res in dela strah,
Naglo pa jenja.«

»Prišel v razmere vsaktere boš
Vklanjal se tukaj, ukazval tam;
Nikdar vender ne pozabi, de
Mož si in človek!«

»Delati mogel po svoje boš;
Nauk pa zadnji ta slušaj moj:
Eden o delih ti čuje vsih:
Bode jih tehtal.«

Jan. T..d..a.

Kmetijske vošila.

Dunajski časopis „Austria“ razodeva pod tem nadpisom zares obcnokoristne vošila, ki jih tudi „Novice“ že več let razglasujejo, takole: „Vsaka nova šola kmetijstva v avstrijskim cesarstvu je velik običek ljudskega blagostanja. Omiko ljudstva rase bogastvo, in požlahnjenje kmetijskih pridelkov; s popoljšanjem kmetovanja pa si pomaga tudi vsako drugo rokodelstvo na noge. Po odvezi zemljišne podložnosti, ki je nadpredek kmetijstva zlo ovérala, se bojo in se morajo zdaj zemljiša z veliko veči ljubeznijo in pridnostjo obdelovati. Da se pa to zamore popolnoma zgoditi, se mora kmečko ljudstvo povsod svoje nevednosti in prirojene nemarnosti rešiti, v katero je brez svoje krivíce dosihmal pogreznjeno bilo, kar se zamore le — po učilnicah zgoditi. Ljudskim šolam naj se tedej pridene dve léti terpeče učenje, v katerim se mladina na večer zlasti tistih vednost na dalje vadi, ki so v tesni zavezi s potrebami vsakdanjiga življenja. Na deželi po kmetih naj bi se učile sosebno kmetijske reči,* — v mestih pa rokodelske.** Take učilnice bi bile nar bolj naravne pripravnice za višji kmetijske in obertnijske šole. Za odrašene pa naj bi se o nedeljah popoldne in o sopraznikih (malih praznikih) shodi v učilnicah napravili, v katerih bi se važniši kmetijske reči razkladale in bi se o njih prijazno pogovarjalo. En sam rodoljuben mož bi zamogel po ti poti za celo sosesko neizrečeno veliko storiti, in prid taciga poduka bi se razširjeval zmiraj dalje! Umni in v kmetijstvu prebrisani kmetovavci in posestniki večih zemljiš naj bi pa sosebno čast v tem iskali, da bi obdelovanje svojih zemljiš vsim sosedam v

*) Vertovcova »kmetijska kemija« bo na Slovenskim gotovo še doživela svojo zlato dóbo, o kateri bo njena vrednost skoz in skoz spoznana.

**) Naj bi se kak v obertnijstvu in rokodelstvu izveden Slovenec po igledu g. Vertovca pripravnih rokodelskih bukev lotil! Po naših mislih bi bil naš tesarski mojster g. Juri Pajk, ki ima mnogo vednost v rokodelskih rečeh, in tudi pravo serce za napredek domačih reči, kar je že večkrat pokazal, pripraven mož za spis obcniga pervinskiga poduka v rokodelskih rečeh, h katerim je častiti g. prof. Robida s svojim »naravoslovjem« lepo pot pripravil.

Vred.